

המחלקה לאמנויות (194) – תואר שני רשימת קורסים לשנה"ל תשע"ט

גישות מחקר

גישות מחקר

במסגרת הקורס יכיר התלמיד גישות מתודולוגיות שונות במחקר האמנות. הדגש יושם על הבנת טקסטים תיאורטיים ויישומים מתודולוגיים. הקורס יעסוק בנושאים כמו ההתפתחות ההיסטורית של חקר תולדות האמנות, גישות צורניות והיסטוריות ליצירות אמנות, תפיסות פילוסופיות, פסיכולוגיות וספרותיות, לימודי מגדר, תפיסת האחר באמנות, שאלות של התקבלות של יצירות אמנות ותפישות של תרבות ויזואלית.

תיאוריה וביקורת

בקורס נדון במושג התיאוריה באופן בו הוא משמש למחקר בתולדות האמנות במסגרת השיח המתודולוגי. דרך קריאת תיאוריות שונות נבחן וניישם גישות שונות לדיון ומחקר. למרות שהקורס ישים דגש על אמנות עכשווית, התיאוריות הנידונות תוכנה כרלוונטיות לכלל תולדות האמנות.

ארכיונים מפלילים

בעוד שהפילוסוף מישל פוקו הקצה לארכיון את התפקיד הקריטי אך עם זאת האניגמטי, של : "החוק של מה שיכול להאמר", נקודת המוצא של סמינר זה היא לבחון את היחסים בין חוק, הארכיב והגבולות של מה שניתן לראות. הסמינר ידון בהמשגות מרכזיות של היחסים בין אלו, כפי שהופיעו ביצירות אמנות עכשווית (בעיקר צילום ווידאו ארט), תערוכות אמנות מרכזיות שהוקדשו לנושא והטקסטים האוצרותיים שליוו אותן כמו גם שלל מוצרים חזותיים אחרים. בד בבד, נתחקה אחר חשיבה תיאורטית מתחומי מחקר שונים כגון פילוסופיה מכוונת אובייקט ופילוסופיה פוליטית, זכויות אדם, ותרבות חזותית ונדון באופנים בהם התמודדה עם שאלות הקשורות במעמדו החוקי-חזותי של הארכיון. במהלך הסמינר נבחן גישות יסודיות לדרכים בהן דימויים עלולים להשתתף ביצירה של שכחה ואפילו אמנזיה אבל גם נתבונן על כוחם לאחזר, להעיד, ולהבנות זכרונות ופרשניות של העבר. נדון באלו בעיקר תוך התמקדות בשאלות על כוחם של דימויים להפיל. בנוסף, הסמינר יאפשר לסטודנטים התנסות בחשיבה אוצרותית על הארכיב והצגתו.

קרווג'יו וקרווג'יזם

בקורס על קרווג'יו נסקור את יצירותיו של גדול הציירים של ראשית תקופת הבארוק באיטליה בקונטקסט תרבותי והיסטורי. נבחן את השפעתו רחבת ההיקף על ציירי התקופה לא רק בארץ מולדתו, אלא גם ברחבי אירופה כמו למשל בהולנד, פלנדריה, ספרד וצרפת. לצד ציירים איטלקים שהושפעו ממנו, כמו מנפרדי ואורציו ג'נטילסקי, נתמקד בגדולי הציירים של המאה ה-17 כגון: רמברנדט, רובנס, ולסקז, וג'ורג'י דה לה טור.

אמנות ופילוסופיה בתרבות הדיגיטלית

אמנות בעידן הדיגיטלי מערערת את הגבולות שבין אמנות, מדע, טכנולוגיה ועיצוב ומשקפת את המהפך הטכנולוגי והתרבותי של המאה ה-21. התרבות הדיגיטלית מאפשרת הזדמנויות חדשות ליצירה, שיתוף פעולה והפצת יצירות ורעיונות. בעידן של מסכים מכל עבר, מציאות וירטואלית ומציאות רבודה יש אפשרות וצורך בצורות אמנות חדשות שייצגו ויהוו פרשנות לשאלות האפיסטמולוגיות, האונטולוגיות והאסתטיות ששינויים אלו מעלים כיום. הקורס יידון בקשר הדינמי שבין טכנולוגיה לאסתטיקה ואת הצורך בכלים ותיאוריות חדשות להבנת הקשר שבין אמנות, צופיה, יוצריה והמציאות בה היא נוצרת.

פטינה ורוח, סדנת אשמו"ר מעשית

אשמו"ר: איסוף, שימור, מחקר ורישום של מורשת תרבותית והיסטורית; אתיקה ושיטות מדעיות של מורשת (heritage science), פרשנות ושיטות תיארוך של ארטיפקטים וכו', אוצרות העת העתיקה ואוצרות העת החדשה, כל אלה יילמדו בקורס מתקדם ומקיף זה על כל היבטיהם הרעיוניים והמעשיים: תיעוד, קטלוג, ניהול אוספים, שימור ומדיניות תערוכות, קשרי מוזיאונים ותצוגות.

הקורס (לתלמידי מוסמך ודוקטורט) משותף למגמת אוצרות (אשכול מורשת) במחלקה לאמנויות ולמגמה למדעי החומרים הארכיאולוגיים והשימור במחלקה ולמקרא, ארכיאולוגיה והמזרח הקדום, והוא יתקיים בשיתוף אוספי יד בן צבי (העת החדשה, ישראליאנה) ויום לימוד אינטנסיבי באוצרות המדינה של רשות העתיקות. לסדנה שני חלקים: א. במהלך הסמסטר יתקיימו שיעורי רקע (בהיקף כולל של שתי שעות שבועיות) בנושאים הבאים: שיטות למחקר אוספים וחפצים, טיפול וניהול.

ב. בחופשת הסמסטר תתקיים במשך חמישה ימים (בהיקף המקביל ל-2 נק"ז) סדנה מעשית בת ארבעה ימים בלימוד אוספי העת העתיקה והחדשה, במסגרתה יטופל באוסף כלים וחפצים. בימים אלה ייושם הלכה למעשה כל רצף התהליך, שבו יתנסו הסטודנטים בטיפול בכל השלבים וההיבטים של הטיפול באוסף והכנה להצגתו. היום האחרון בשבוע ובקורס ישמש לסיכום והצגת תוצרי הפרויקט על תחומי העבודה בצוותים. יודגש כי בקורס ישתתפו תלמידי חו"ל ומרצים אורחים וחלקו יועבר בשפה האנגלית.

מטמוני ארץ- איקונוגרפיה של מוזיאונים, תצוגות ואוספים

הקורס שיורכב מ-6 מפגשים בשטח שיכללו הרצאת מבוא שתציג מוזיאונים נבחרים בארץ ובעולם, המייצגים סוגות מתחום המורשת התרבותית וההיסטורית וסיור ב 2-3 אתרים. הקורס יעמיק וינתח את תהליכי האיסוף, החשיבה האוצרותית ותפיסות תרבותיות והיסטוריוגרפיות. בקורס יילמד מכלול המוזיאון: התצוגה, המוצגים, העיצוב והמבנה? כיצירה שלמה המביעה במערך איקונוגרפי רעיון ומסר, המתממשים במעשה המרכבה של דימויים חזותיים ואובייקטים, והמסודרים במהלך מסלול בחלל נתון. במפגשים ובסיור יפתח צוהר לחקר התהליך האוצרותי ומימושו: מהניעה (מוטיבציה) ליסוד המוזיאון, מהלך ההקמה והיבטים היסטוריוגרפיים, חברתיים ופוליטיים, בחירת הדימויים והצבתם. בין הנושאים: חלוצים בויטרינה: המוזיאונים לתולדות ההתיישבות; מוזיאון העיר; מוזיאוני קהילות ועדות, אתנוגרפיים; מוזיאוני המלחמה והמחתרות; מוזיאון האומה, מוזיאונים ארכיאולוגיים והאתר הארכיאולוגי; מוזיאונים של העדות הנוצריות ועוד.

עבודה במוזיאון

במסגרת לימודי המגמה לאוצרות יתנסו הסטודנטים שלנו בעבודה מעשית במוזיאון. במסגרת זאת יעבוד הסטודנט יום אחד בשבוע באחד המוזיאונים בישראל. במהלך עבודתו במוזיאון ייחשף הסטודנט למכלול ההיבטים הכרוכים בעבודה מוזיאולית בהנחייתו של אוצר בכיר וייקח חלק בהצבת תערוכה.